

Mai Világ

Független politikai napilap

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Cluj. Str. Iuliu Mariu 8
Telefon 6-30

Hétfőn hajnalban

egyenruhás urak lépnek be Sacco és Vanzetti cellájába és közlik velük, hogy ütött az óra. Taláros bírák, fehérnyakkendő papok bekísérik őket egy szobába, amelynek közepén ott áll egy egyszerű karosszék. Nagyon kényelmes szék és első pillantásra alig vennéd észre, hogy különbözik a többi karosszékektől. Különbözik abban, hogy a szék támláján, két karfáján és lábán fémlemez van s a fémlemezre szíjjakkal emberi tagokat lehet rácsatolni. Azután megnyomnak egy gombot, az embertest megrándul, a halántékon át sísteregve süt ki egy villamos szikra és nem áll meg többé. Lila láng táncol, pörkölt hus szaga büzik, egy embertest remegve, gyötörve, nyomorítva vonaglik a villamos áram halálos csapásai alatt. Mig aztán megszűn a holttestet raknak koporsóba és imádkoznak a bűnös felett, akit így közös erővel meggyilkoltak.

Gyilkosok voltak-e, vagy áldozatok, — olyan mindegy most már. És mit jelent két emberélet, ugyebár? Hiszen minden másodpercben meghal a földön egy ember és új ember születik a helyébe. Mi az oka mégis, hogy politikai pártállásra, világnézeti különállásra tekintet nélkül minden épebb érzésű ember mély szomorúsággal és döbbenettel fogadja a hírt, hogy hétfőn mindenképpen kivégzik a két szerencsétlen embert? Nemcsak az, hogy hét év óta élnek halálos ítélettel a fejükön, elszenvetve a pokol minden kínját. Nemcsak az, hogy nagyon is kérdéses a tett, amelyet elkövettek, hiszen egy 13 éves leány vallomása építette Thayer bíró a maga halálos ítéletét, amelyet nem volt hajlandó megváltoztatni annyi tiltakozás, interjú, tüntetés és merénylet dacára sem, mert „legyen igazság és vesszen a világ”.

A világ általános felzudulása magának az elvnek szól, amely a bűnt egy még nagyobb bűnnel akarja megtorolni: a kivégzéssel. Nincsen állatfaj, amely képes volna rá, hogy az egész faj összefogjon egyetlen megtévedt egyedével szemben s a közönség minden kegyetlen, megfontolt, kigondolt és ezerszeresen felelős erejével meggyilkolja.

Csak az ember áll bosszút ilyen raffinált kegyetlenséggel, ilyen irtózatossággal.

Az ember elvesztette maga elől az élet célját és most nem tud mit kezdeni az élettel, marja, fojtogatja, pusztítja az életet, maga körül és önmagában.

Hétfőn hajnalban, amikor ágyaitokban pihentek, gondolatokat rá, hogy két szerencsétlen embertársatokat most ölik meg, teljes kegyetlenséggel, az igazságszolgáltatás teljes pózával és szörnyiségével a ti nevetekben.

Sacco és Vanzetti előtt kihirdették hogy hétfőről keddre virradóra kivégzik őket

A főtörvényszék drámai jelenetek között hirdette ki a végleges ítéletet
Óriási rendfelfordító intézkedéseket tesznek az amerikai államok

(New-York, aug. 20.) Massachusetts állam legfelsőbb törvényszéke tegnap tárgyalta Sacco és Vanzetti védőinek felfolyamodását Thayer bíró ama döntése ellen, amelyben kimondta, hogy nem lát okot a per újrafelvételére a védői által benyújtott adatok alapján.

A legfelsőbb törvényszék épületét több század katonaság vette körül. Az épület emeletein gépfegyvereket helyeztek el, melyeket élesre töltöttek és csővéket a palota előtti térségre irányítottak.

A tárgyalásra kizárólag a sajtó képviselőit engedték be és néhány nagyon befolyásos ügyvédet.

A bíróság bevonulása után az elnök nyomban Hill ügyvédnek, a védők elnökének adta át a szót. Hill terjedelmes expozét tartott, amelyben a nagy per összes fázisaira kitért. Kijelentette, hogy újabb tanuvalloások alapján határozottan megállapítható, hogy

a vádlottak bírói tévedésnek estek áldozatául és semmi közülük sincs a terhükre rótt gyilkossághoz.

Kifejtette, hogy Thayer bíró pártatlanságához nagyon sok szó fér. Olyan atmoszférát idéztek elő a világsajtóban, amely arra szolgált, hogy a két halálraíteltet veszedelmes anarkistáknak állítsák be, holott sohasem voltak anarkisták. Thayer most abba a lehetetlen helyzetbe került, hogy saját ítélete fölött kellett volna revíziót elrendelnie. Már pedig ő sokkal makacsabb és hiubb ember, semhogy beismerhetné tévedését. Sehol a világon egyebet nem fordulhat elő, hogy egyetlen ember dönthessen emberek élete fölött és ugyanannak az embernek a kezében legyen a felelősség sorsa is, mert hiszen a törvény szerint a felsőbb bíróságok csak alaki okokból semmisíthetik meg az ítéletet, de lényegében nem tehetik vizsgálat tárgyává.

— Thayer bíró — folytatta a védő — nem lehet a saját felelősségi főruma. Kéri a legfelsőbb törvényszéket, hogy semmisítse meg az ítéletet és rendeljen ki új bírót, aki az egész ügyet újból letárgyalja. Hivatkozott arra a nyugtalanságra, amelyet ez ítélet megerősítése világszerte keltene.

A római pápát, vagy Mussolinit — mondotta Hill — igazán nem lehet azzal vádolni, hogy anarkista gyil-

kosoknak akarnának segítségre sietni.

Arról van szó, hogy amikor teljes bizonytalanságban van mindenki a vádlottak bűnössége, vagy ártatlansága kérdésében, nem szabad emberek életét erőszakosan elvenni. A bíróság minden tagja gondolja el jól, hogy emberek életét tartja a kezében. Hivatkozott a krisztusi parancsra: Ne ítélj, hogy ne ítélessél.

A kivégzés, fejezte be a védő, olyan követ gördít el, amelyből lavina fog nőni és a bírák maguk sem tudhatják, hogy hová fog ez a lavina gördülni,

milyen értékeket fog megsemmisíteni, milyen végső csalódást fog kelteni és milyen cselekedeteknek válik kiinduló pontjává. Az igazság és a szociális rend nevében egyaránt kéri, hogy a bíróság semmisítse meg az ítéletet.

Utána Reading főügyész állott fel

Sacco nyugodt maradt, Vanzetti örjögött a halálos ítélet kihirdetésénél

(New-York, aug. 20.) Sacco a legfelsőbb bíróság végleges halálos ítéletét nyugodtan fogadta. Vanzetti örjögött és elmezavar nyomai mutatkoztak rajta. Mindkettőt siralomházba vittek.

Vanzetti nővére megérkezett New-Yorkba. Azonnal továbbutazott Bostonba kegyelmet kérni Fuller kormányzótól. Egyik védő Washingtonba utazott tárgyalni a legfelsőbb ítélet megsemmisítéséről. Thayer bírónál is még egy kifogást előterjesztettek.

Bernády György a névtelen vádaskodók nyílt kiadását követeli

(Târgul-Mures—Marosvásárhely, aug. 20.) Nagy feltűnést keltett, hogy Bernády György polgármester ma a következő nyilatkozatot tette közzé:

— Arra való tekintettel, hogy élénk és szoros politikai barátságban állok az u. n. Krenner-csoport tagjaival, felkérem azt az urat, aki többeknek mondotta, hogy neki biztos tudomása van arról, hogy a Krenner-csoport és annak tagjaival politikai barátságban állók részéről illetékes helyen lépések tettek a Magyar Párt feloszlata iránt, jelentse ki, hogy ki követte el ezt a hitványságot, hogy az illető ezt követőleg a közmegegyezésnek legyen átadva. Felkérem tehát azt az

szólásra. Rövid beszédében kizárólag a perrendtartásra hivatkozva kéri a védők újrafelvételi kérelmének elutasítását és annak kimondását, hogy a legfelsőbb törvényszék nem gördit akadályt az igazságszolgáltatás szabad lefolyásának útjába.

Kijelenti, hogy nem szabad az államnak önmagát megfélemlíteni engedni a felforgató elemek zavargásától.

Még ha valóban felfordulás következne is, módjában lesz a végrehajtó hatalomnak elfojtania.

A legfőbb állami törvényszék elnöke halálos csendben hirdette ki a bíróság elutasító döntését. A massachusettsi államügyész utasítást adott arra, hogy

Sacco és Vanzetti előtt szombat reggel hirdessék ki a kegyelmi kérvény és felfolyamodások elutasítását és azt, hogy hétfőn reggel kivégzik őket.

A kivégzésre óriási előkészületeket tesznek. Az összes szövetségi tagállamokban, mind a városban megerősítik és állandósítják az őrségeket. A kivégzés idején a fegyház körül több ezredet fognak koncentrálni. Thayer bíró és a főtörvényszék bíróinak házáat katonaság őrzi.

aminek azonban már semmiféle gyakorlati jelentősége nincs. A védők felebbezést nyújtottak be a legfelsőbb szövetségi bírósághoz is, amely azonban mindig óvakodott megsemmisíteni az államok felebbezési bíróságának ítéletét. Fordulat az ügyben nem várható. Hir szerint a kivégzés hétfőről keddre virradóra lesz. A Sacco és Vanzetti védelmére alakult bizottság nevében két hölgy Itáliába érkezett, a pápánál és Mussolininál utolsó közbenjárást megkísérelni.

urat, hogy a vonatkozó adatokat és bizonyítékokat és az illető nevét a lehető legrövidebb időn belül közölje a nyilvánossággal.

MAI PÉNZPIAC

Irányzat tartózkodó, a piac üzletelen stabil kurzusokkal.

Zürichi nyitás: Newyork 518.65, London 25.21⁸ s, Páris 20.33, Milano 28.26, Prága 15.39, Berlin 123.45, Bécs 73.075, Budapest 90.55, Belgrád 9.13, Bukarest 3.195.

100 lejért

adnak a bankok 3.18 svájci frankot, 0.6154 dollárt, 0.1258 fontot, 15.50 francia frankot, 11.83 lirát, 20.66 csehkoronát, 2.58 arany márkát, 4.34 osztrák shillinget, 3.50 magyarpengőt, 34.48 dinárt.

Az optánsper elvesztése esetén Románia kilép a Népszövetségből?

Ma Genfben érkezett Titulescu külügyminiszter

(Bucuresti, aug. 20.) Az Adeverul jelenti: Titulescu külügyminiszter ma néhány napi pihenés után megérkezett Genfben. Titulescunak az a célja, hogy a román-magyar optánsperben a román álláspontot vigye győzelemre, emellett pedig a békeszerződésekben meghatározott véges bíróságok működésére nézve is döntést akar provokálni. Mindent feltesz a lapra, hogy a Népszövetséget Romániára nézve kedvező döntésre bírja. Ha azonban mégis a magyar álláspont győzne, akkor lehet, hogy Románia egész magatartása a Népszövetséggel szemben gyökeresen megváltoznék. Komoly szavak hangzottak el azonban — végzi az Adeverul — amelyek arra engednek következtetni, hogy végül is a román álláspont fog győzni.

Bukaresti körökben arról beszélnek, hogy Románia, ha elveszti a pert, kilép a Népszövetségből.

34 vajdasági mandátumra 683 jelölt pályázik

(Szabadka, aug. 20.) A szeptember 11-ikén lezajló képviselőválasztások technikai előkészületeit már csaknem befejezték és mindenütt benyújtották a jelölő íveket is. A Vajdaságban összesen 34 képviselőt választanak. Ebből 6—6 mandátum jut a szabadkai és az újvidéki kerületre, 7—7 a zombori és a felsőbányai, 8 pedig az alsóbányai kerületre.

A 34 mandátumra 12 pártnak összesen 683 jelöltje van és így átlag 20 jelölt pályázik egy-egy mandátumra. A magyar párt a szabadkai és a felsőbányai kerületben a radikálispárttal közös listán vesz részt a választásokon, míg a zombori kerületben a demokratákkal közösen, az újvidéki kerületben pedig önálló listával megy a választási harcra. Azt remélik, hogy a magyar párt, amely eddig nem volt képviselve a szkupstinában, a mostani választások során legalább öt mandátumot fog szerezni.

SZINHÁZ -- MOZI

Henny Porten

A német filmjátszás nagyjai közül egyedül Henny Porten tartotta meg változatlanul hírnevét. Henny Porten mellől Amerikába távoztak legjobb partnerei, ő maga Németországban maradt és híre, neve, de bensőséges művészete is csak előretört.

Legújabb filmje a Tragédia. És valóban szerfelett tragikus filmmel állanak szembe, ha Carl Froelich, a rendező, nem keverte volna bölcsen a szomorút és a vigát, úgyhogy végül is nyugodtan távozzunk, mert minden jó, ha a vége jó.

Ilyen témájú filmben azonban csak olyan színésznek tud igazán nagyot alkotni, mint a bájj nagy színésznője, Henny Porten. Szinte mellékessé válik ilyen játék mellett maga a film témája. De itt az is sok pszichológiával van vezetve. Ezuttal úgy kapjuk az életet, ahogy van, a maga csendes, súlyos menetében, amely azonban tragédiák magvát rejtje magában így is.

Henny Porten pedig egyenesen varázslatosan jó és szép ebben a filmben. Halk, szelid és mély, csupa mosoly és könny.

Bukarestben vasutas-sztrájk álhírét terjesztették

Ioanitescu képviselő nyugalomra kéri a vasutasokat és engedményre a kormányt

(Bucuresti, aug. 20.) A Lupta jelenti: Tegnap délután azt a hírt terjesztették a fővárosban, hogy vasutas-sztrájk tört ki. A közlekedésügyi minisztériumban és a CFR. vezérigazgatóságánál a hírt kategorikusan megcáfolták. Valószínűnek tartják, hogy a hírt érdekelt ágensek terjesztették, akiknek az az érdekük, hogy a vasutasok körében nyugtalanságot keltsenek.

Ugy a műhelyekben, mint a vonalakon a legteljesebb rend és nyugalom van és semmiféle olyan jelenségről nem érkezett jelentés, amely gyanút kelthetne.

Az Adeverulban Pompiliu Ioanitescu

nemzeti parasztpárti képviselő felhívást intéz a vasutasokhoz, amelyben kifejti, hogy bárha a kormány által engedélyezett fizetések elégtelenek, a vasutasoknak kötelességük a helyükön maradni, mert a sztrájk súlyos csapást jelentene a vasutakra. A kormánynak kötelessége — írja — hogy a vasutasok súlyos anyagi helyzetét megjavítsa és a kifizetési emberek jövedelmét emelje, de a sztrájk fegyvere nem alkalmas ennek az igazságos követelésnek a kivására. A nemzeti parasztpárti képviselő felhívja a kormányt, hogy sürgősen segítsen a vasutasokon.

Rejtett plágiumvád Lengyel Menyhért Seybold-já ellen

Tersánszky Józsi Jenő önéletrajzának irodalmi szenzációja

(Budapest, augusztus 20. Saj. tud.) Tersánszky J. Jenő önéletrajzot írt a Litteratura című folyóiratba. A kiváló író élete magábanvéve is érdekes, de még érdekesebbé teszi ezt az életrajzot néhány mondat, amelyben mintha rejtett plágiumvád foglaltatnék. Többek közt ezt írja Tersánszky sajátmagáról:

„Közben szindarabot is írtam: „A selyemfű” címmel. A Vígsházhoz adtam be a darabot. Nem adták elő, de a munkám még sem volt teljesen eredménytelen. Egy esztendő múlva előadták egy másik szerzőnek a darabját, amelyben nagy örömmel ismertem fel saját alakjaimat — a javakorbelti tevékeny hőlyget, aki nagy üzleteket köt, szivarzik — pompás Fedák-szerephelyzeimet, mesémet. A véletlenek különös találkozása valószínűleg...”

Nem mondja meg, de mindenki-

nek azonnal rá kell ismernie Lengyel Menyhért Seybold című darabjára. Nem ismerjük Tersánszky J. Jenőnek azt a darabját, amelyet a Vígsházhoz benyújtott. Azt sem tudjuk, miért nem adták elő, ennél fogva abban sem lehetünk bírák, vajjon csak egyszerű véletlen találkozásról van-e szó, vagy pedig tényleg arról-e, amit a tehetséges Tersánszky állít, hogy a későbbi darabban az ő darabját látta viszont.

Valószínűleg nagy port fog felverní Tersánszkynek ez a néhány mondata. Színházi és irodalmi körök már is foglalkoznak a dologgal, természetesen anélkül, hogy véleményt mondanának. Tersánszky nagyon meggondolt ember, aki kétségtelenül jóhiszemű, viszont Lengyel Menyhért írói multja és korrektsége is minden vitán felül áll.

A perkátai verekedés szerzőjét golyó általi halálra ítélték

(Budapest, aug. 20.) A honvédtörvényszéken ma befejezték a perkátai huszárok és csendőrök közötti halálosvégű verekedés főtárgyalását. A perbeszéd után a katonai törvényszék meghozta ítéletét, amely Banszky Mihály elsőrendű vádlottat testi sértés miatt fegyelmi lefokozásra, kitüntetései elvesztésére

és három évi súlyos börtönre, Mezei Gyulát emberölés miatt golyó általi halálra, Tóth Mihályt súlyos fegyelmi vétségért harminc havi súlyos börtönre ítélte.

Az indokolás kimondja, hogy a halálos verekedés kezdeményezői az elítélt huszárok voltak. Az ügyész és a védő feleltek.

A diákok kongresszusa a politikai akciók ellen döntött

Jorga Miklóshoz közelednek a diákszervezetek

(Bucuresti, aug. 20.) Az olteniai diákszervezet általános kongresszust tartott Valceában, amelyen a diákszervezeteknek számos delegátusa jelent meg.

A kongresszus tanácskozásain az a felfogás győzött, hogy a diákakciókat pozitív utra kell most már terelni és tüntetések és zavargások helyett alkotó munkával kell a diákságnak foglalkoznia. Elhatározták, hogy tanfolyamokat fognak szervezni a falusi nép számára, s könyvek és színelőadások után fognak igyekezni emelni a népkultúrát. Elsősorban pedig nagyszabású akciót kezdenek a szövetségi ügy ellen-

dítése érdekében, mert ez az útja annak, hogy a falusi nép önmaga élvezhesse munkájának gyümölcsét.

Határozati javaslatot fogadtak el, amely visszautasít minden politikai beavatkozást. Kimondták, hogy a diákságnak csak ártott a politika s ha a diákság kívánságai nem teljesedtek be, azt elsősorban a bűnös politika okozta.

A kongresszus táviratilag üdvözölte Jorga Miklós professzort, aki megleghangú sürgönyben köszöntö meg az üdvözlést. Ennek annál nagyobb a jelentősége, mert Jorgát az utóbbi időben sokat szidták a diákszervezők.

Két halottja

és négy sebesültje van a nagyharsányi bányaszerencsétlenségnek

(Nagyharsány, aug. 20.) Nagyharsány községi lakossága teljesen annak a borzalmas szerencsétlenségnek a hatása alatt áll, amely délelőtti féltenegy órakor a Nagyharsányi Ipartelepek Rt. kőbányájában történt. A villányi állomáson, amely Nagyharsány előtt az első állomás, már szembetűnnek a szerencsétlenség nyomai. Két sebesültet ugyanis ekkor hoznak az állomásra. Mindkettőt a László-kórházba szállították.

Hatalmas, négy-öt méter átmérőjű sziklatömbök hevernek szanaszét a kőbánya aljában. Amikor a helyszínre érkezünk, az egyik szikla aljában még ott hevert a szerencsétlenség egyik áldozatának, Seta Jánosnak a holtteste, amelyet csak egy félóra múlva tudtak a szikla alól kiemelni. A szerencsétlenség egyébként a következőképpen történt:

Körülbelül féltenegy óra tájban száz köbméter kőtömeg felrobbantásához — bányásznyelven leépítéséhez — készülődtek a bányában. Maga a robbantás úgy megy végbe, hogy előzőleg tíz méter mély robbantási üreget vájnak, ugyancsak robbantás után és ezt az üreget akarták megtölteni azzal a dinamitanyaggal, amely a robbantáshoz szükséges. Az előkészítő robbantás Karfunkel bányafelügyelő vezetésével meg is történt. Ezután következett a szerencsétlenség, amelyről Karfunkel a következőket mondotta el:

— Az előkészítő munkálatok végzetével észrevettem, hogy egy üreget keresztül kőtömegek kezdenek alázuodni. Azonnal odafordultam a munkásokhoz és megkérdeztem őket, hogy honnan, milyen irányban esnek alá a kődarabok. A munkások azt mondták, hogy felülről. Nyomban

észrevettem a halálos veszedelmet,

nevezetesen azt, hogy bányamolás fenyeget, és nélkül ordítani kezdtem, hogy mindenki meneküljön. Megmutattam a menekülés irányát is. A bányában dolgozók valamennyien az általam megadott irányban menekültek, ezeknek egy-két sebesülése kívül, amit az alárepülő kővek okoztak — magam is megsebesültem — komolyabb bajuk nem történt. Seta János kocsis és Tóth János napszámos, a jelek szerint teljesen elvesztették józan ítélőképességüket és a bányászokkal homlok-egyenest ellenkező irányba futottak. Ennek lett a következménye, hogy a legördülő kőtömegek maguk alá temették őket. A két halálosan sérülten kívül, tudomásom szerint még négyen sebesültek meg, kettőnek a sebesülése egészen könnyű, ezeket a lakásukon ápolják, kettőt pedig kórházba szállítottak.

Délután vizsgálóbizottság szállt ki a helyszínre. A boncolás a temető hullaházában történt. A hullaház előtt jajveszékelt a szerencsétlen Seta János felesége, aki

két fiát a háboruban vesztette el, most pedig egyedüli támogatója, férje halt meg a kőtömegek alatt.

Délután hat órára végeztek a boncolással. A bánya a két halottat a maga halottjának tekinti, díszes temetést rendezett számukra és hátramaradottjaik eltartását biztosítja.

H I R E K

A megszólalásig hű kép

— Remélem, uram, meg van elégedve. Boldogult felesége szinte megszólal ezen a portrén.

— Igaza van. Nem veszem meg a képet.

.....

„Ugye, hogy maga az uraság”

Egészen szokatlan botrány zajlott le Budapesten. Egy kabarészínészt előadás közben az egyik néző úgy arculütött, hogy az előadást azonnal félbe kellett szakítani és csak rendőri közbelépéssel lehetett a botrányt lecsendesíteni. A kuplé olyan nézőtéri számféle és miközben a kuplé-ének a pódiumról énekel, lemutat a nézőtérre, kikeres egy urat a közönség közül és feléje fordulva énekl:

„Ugye, hogy maga az uraság, Aki-vel legutóbb találkoztam a Lipótmezőn.”

Most, hogy Gonda Ernő kabarékomikus kiállt a színpadra és kezdte a refrént énekelni, egy pillanatig körülnézett a publikum között, azután rámutatott az egyik mosolyogva figyelő urra:

„Ugye, hogy maga az uraság, Aki-vel legutóbb találkoztam a Lipótmezőn.”

A közönség kuncogva nézett az aposztrófált urra, aki ebben a pillanatban halálsápadt lett, felugrott a helyéről és két lépéssel a pódiumon termett. És mielőtt a szerencsétlen Gonda Ernő komikus megérthette volna, hogy mi történik, — elkapta a Gonda nyakát, jobbról-balról arculütötte és izgatottan, magából kikelten rázni, dögönyözni kezdte a megriadt komikust.

A komikus sikoltott, segítségért kiabált. Az emberek felugráltak. Öten-hatan rohantak a pódiumra és próbálták kiszabadítani Gonda Ernőt a megdühödött ember kezéből, aki magából kikelten kiáltotta:

— Mégis csak disznóság, hogy az ember harminc évvel ezelőtti ügyét idehozzák egy ilyen nagy közönség elé!

Valahogy sikerült lecsillapítani a magából kikelt embert. Letépett gallérral, összegyűrt, összezaggatott ruhában ott állt megdöbbenve Gonda Ernő és csak most látta, hogy a nézőtéri szám véletlenségből milyen tragédiát okozott. Egy olyan emberre mutatott rá hatszáz ember közül, aki valóban a Lipótmezőn volt és az izgatott néző azt hitte, hogy most az ő egykori tragédiáját figurázzák ki itt a közönség előtt.

.....

— Ma is folytatják a tanácsulást. A kolozsvári városi tanács állandó bizottsága tegnap gyűlést tartott, melynek tárgya a város 27-iki közgyűlésének tárgysorozata végleges megállapítása volt. A tárgysorozat legfontosabb része a lemondott Osvada Vazul és Dr. M. Serban tanácsosok helyébe két új tanácsos megválasztása. A tárgysorozatban szerepelnek még a város körzetének

Felosztatás veszélye fenyegeti ismét Nagyvárad városi tanácsát

(Nagyvárad, aug. 20. Saj. tud.)

Tegnap délután Nagyváradra érkezett Miloteanu Misu közigazgatási vezérfelügyelő, aki most fejezte be szigorú vizsgálatát Arad városi tanács ellen, melynek eredményeként előterjesztést nyújtott fel a belügyminiszterhez a tanács felosztatására. A közigazgatási vezérfelügyelő Nagyváradra érkezése után kijelentette, hogy hosszabb ideig fog itt tartózkodni és ellenőrizni fogja a tanács működését, majd törvény adta jogaival fog eljárni.

Az előzmények ismerete alapján Nagyvárad városi tanácsát újból fel-

osztatás veszélye fenyegeti. Néhány hónappal ezelőtt már megindult a vizsgálat a tanács ellen, a közbejött belpolitikai események azonban megakadályozták annak lefolytatását. Néhány héttel ezelőtt Bukarestből magánértesítés érkezett Nagyváradra a városi tanács ellen megindítandó újabb vizsgálatról. Ennek a hírek azonban sokan nem adtak hitelt. Miloteanu vezérinspektor megjelenésével azonban a hír igazolást nyert és úgy az érdekelt tanácsosok, mint a város közönsége ilyen körülmények között biztosra veszi a tanács közeli felosztatását.

Megbánás nélkül vallotta be bűnét az elállatiasodott apa

Egy tordai gazdatiszt szerelmi viszonyt folytatott leányával Tizenegy éves korában erőszakkal tette magáévá és kétszer teherbe ejtette

(Torda, aug. 20.) Sötét eset tartja izgalomban a környék lakosságát. Egy K. S. nevű gazdatisztról kiderült, hogy Eszter nevű leányával évek óta bűnös viszonyt folytat. Az elvetemedett embert a rendőrség letartóztatta és átadta az ügyészségnek. Cinikusan vallotta be bűnét, nyilván olyan eldurvult lelkiállapotban, amely nem engedi többé, hogy ura legyen cselekedeteinek.

K. S. gazdatisztról régen hirdeti a fáma, hogy milyen pervers életet él. Két felesége volt egymásután, az elsőnek látnia kellett, hogy férje mint teszi erőszakkal és fenyegetéssel magáévá 11 éves leányát.

Az anya nem tudta elviselni ezt a szörnyűséget és belepusztult a bánatba.

A gazdatiszt újból megnősült, de második felesége kevéssel a házasság után elvált tőle. Az ügyészségen tett vallomása szerint éppen azért, mert rájött, hogy férje és leánya között bűnös viszony folyik.

A rendőrség kihallgatta tanuképpen a leányt is. A büntető törvénykönyv

megállapítása, a járdaépítési szabályrendelet módosítása, csatornázási ügyek, a vízműveknek nyújtandó 800 ezer lejes kölcsön engedélyezése, a Diesel-motorokhoz a még szükséges anyagok beszerzése és egy betonhid építése. A tegnapi tanácsülés a kiterjedt tárgysorozat megállapítását nem tudta befejezni és ezért ma délelőtt folytatják a tanácsulást.

— Udvariasak lesznek az adóhivatalnokok. Peptea városi tanácsos, a kolozsvári városi adóhivatal vezetője szigorú utasításokat adott hivatalnokainak, hogy az adóhivatalban megforduló közönséggel a legelőzékenyebb udvarias bánásmódot tanusítsák.

— A cseh vasut bérbeadásáról tárgyalnak. Prágából jelentik: Svehla cseh miniszterelnök augusztus 20-án több hétre külföldre utazik. Utazása során alkalma lesz ismét érintkezésbe lépni azzal az angol-amerikai pénzcsoporttal, amellyel már hír szerint tárgyalások folynak a cseh államvasutak bérbeadásáról.

— A rajnai hajósok sztrájkba léptek. Mannheimból jelentik: A rajnai hajózási társaság alkalmazottai elhatározták, hogy a munkát azonnal megszüntetik, mert az augusztus 15-én Duisburgban tartott tárgyalá-

szerint, vérfertőzés esetén, ha az felmenő és lemenő között történik, csak a felmenő felelős és így a leányt csak tanuképpen hallgatták ki. Elmondta, hogy nem tudott ellentállani apja fenyegetéseinek, aki

öt is, anyját is megöléssel fenyegette, ha az éretlen kisleány nem lesz az övé.

Többször megpróbálta elhagyni a leány a szülői házat, de apja mindig erőszakosan megakadályozta. Kétszer teherbe is esett a leány és apja gondoskodott a magzat elhajításáról. A leány senkinek sem mert szólni eddig arról a rettenetes helyzetről, amelyben van.

Kihallgatták a gazdatiszt másik három gyermekét is, valamennyien tudtak az ügyről, amely a házban folyik.

Megmérgezett lélekkel indulnak valamennyien az életnek a szerencsétlen gyermekek.

A rendőrségi nyomozás mindenben igazolta a vádakát és a gazdatisztet az igazságszolgáltatás kezére juttatták.

sokon a munkaadók részéről a legcsekélyebb előzékenységet sem tapasztalták. A német forgalmi szövetség közli, hogy ma délelőtt óta a mannheimi kikötőben, Karlsruheban, Kehlben és Wormsban szünetel a munka és minden valószínűség szerint a sztrájk tovább fog terjedni.

— Muzsikálás közben megőrült egy cimbalmos. Érsekújvárról jelentik: Kanay Elemér cimbalmos évek óta játszott hangszeren s mint jó cimbalista volt ismert a városban. Tegnap véletlenül kávéházba jött helyettesíteni egy kollégáját. És a furcsa véletlen úgy akarta, hogy ott érje őt a katasztrófa. A szerencsétlen ember rövidesen dühöngeni kezdett. Rövidesen ártalmatlanná tették, majd a rendőrség egyik fogdá-jába vitték.

— Elveszett pénteken este a belvárosban egy Wertheim-kassza kulcs. Megtaláló jutalom ellenében adja le a kiadóhivatalban.

— A Nőegylet vasárnapi táncos kerti-ünnepélye. Az Izraelita Nőegylet 21-én, vasárnap délután 5 órakor kezdődő táncos kertiünnepélye a legteljesebb sikert érte. A rendezőbizottság a Nőegylet Calea Victoriei 85. számú helyiségeit, udvarát és kertjét feldisznította. Nyolc óráig a gyermekek fogtak szórakozni művészi bábjáték, paprikajancsi és mesedélután mellett, este nagyszerű zene, tánc, szabadszínpad, szépségverseny és sok más meglepetés. Beleptidij nincs.

— A legszebb pesti színésznő teljesen megbénult. Ha egy nőről szépet akartak Pesten mondani, azt mondták, hogy olyan fehér a bőre, mint a Raskó Babáé és ha a lábát akarták dicsérni valakinek, azt mondták, hogy ennél csak egy pár láb szebb Pesten, amelyen Raskó Baba jár. Raskó Babát eredetileg Kiss Ilonának hívták és hogy úgy mondjuk, nem született brokátban. Hogy mégis jönevű színésznővé küzdötte fel magát, az egysegyedül a tehetsége javára írható. Talán három évvel ezelőtt történt, hogy Raskó Baba férjhez ment. Baba azért itt-ott fellépett még és megjelent a társaságokban is. Most a nyáron aztán egyszerre eltűnt Raskó Baba a társaságokból. Suttogni kezdtek valami érthetetlen fantasztikus dolgot. — Egy napon az ujjai kezdtek bénulni. A bénulás tovább terjedt a karra, a lábra, a nyakra. Szörnyű volt nézni ennek a nagyszerű nőnek szenvedését. Pusztulását. A Kéthly-klinikára került, ott kezelték, vizsgálták, ápolták hónapokig. Az orvosok teljesen tehetetlenül állanak a betegséggel szemben, mert nem tudják az eredetét. Klerózinak mondják, már amennyire egyáltalán diagnosztizálni lehet ezt a bajt. A vére ugyanis minden biztonsággal teljesen tiszta és egészséges. Itt az idegek bénulásáról van szó. Rendszerint 20—30 év között lép fel ez a ritka betegség, amely kérget termel az agyon. Ahogy ez a kéreg terjed, úgy bénulnak meg lassan az ideggöccök. És nem ismerik a gyógyszerét.

— Öt ittas legény merényletet követett el egy leány ellen. Borzalmas büntény foglalkoztatja néhány nap óta Losonc városának és környékének közönségét.

A „szenzáció”, amelynek érdekességénél sokkal nagyobb a bestiálitása, szexuális természetű.

Néhány nappal ezelőtt Uhorsko község határában egy N. V. nevű fiatal leányt találtak alélt állapotban. A leányt életretérítették, de csak nagynehezen vallotta be, hogy tulajdonképpen mi is történt vele: öt ittas legény, négy béres és egy cigány az esti sötétség leple alatt megtámadta a szerencsétlen teremtet, leteperte, befőmte a száját és erőszakot követett el rajta.

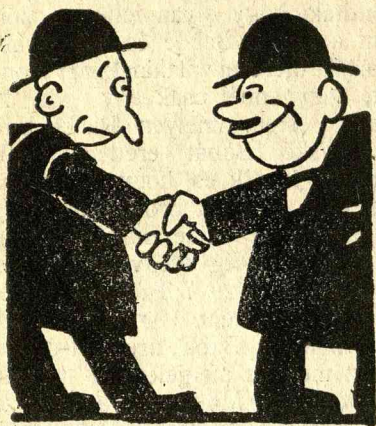
A leány súlyosan beteg még ma is. Valószínűleg egész életében nyögni fogja a példátlan „szerelmi” éjszaka következményeit, amelynek mását csak a hirhadt oroszországi Bielszkaja-féle esetben lehet találni. Ez az eset tudvalevőleg — négy halálos ítélettel végződött.

Az öt elvetemedett uhorskói fiatalemberre is kérhetetlenül fogják alkalmazni a törvény szigorát és ha halálos ítélet nem is, egy-két esztendőre börtön mindenestre következménye leesz elvetemültségüknek.

— Szabadlábrahelyezték a nagyvárad irredenta ügy összes szereplőit. A kolozsvári hadbíró tegnap szabadlábrahelyezte a nagyvárad Bura-ünnepség összes letartóztatott szereplőit, a cigányprimás zenekara tagjainak utleveleit pedig elkobozták Nagyváradon.

— Egy német hagyatéki gondnok kettős élete. Berlinből írják: Óriási botrányt keltett Berlinben Paul Ruppolt hagyatéki gondnok ügye. A nyomozás kiderítette, hogy Ruppolt kettős életet élt. Hivatalban mint a legszerényebb és leglelkismeretesebb embert ismerték, főnökei szerették. Ha olyan ügyfelekkel kellett tárgyalnia, akik értettek a jogi és pénzügyi dolgokhoz, vigyázott és lelkiismeretesen végezte el a rábízott feladatát. Szabad idejében azután költekező, elegáns életmódot folytatott. Lakásait sűrűn változtatta és sűrűn utazott fürdőhelyekre, ahol fejedelmi módon élt. Most letartóztatták.

FOGADJUNK...

— Fogadjunk, el sem hiszi, ha mondom, hogy Bratianu Vintila nem akarja stabilizálni a lejt...

— Talán fél, hogy lej-árna magát...
— Pancser ur! Pénzügyminiszterünk nem szereti a szövicceket...
— Csak a szakvicceket...

— Ettőlálta. Londonban is különböző szakkérdésekkel faggatták, mennyi a fedezetlen adósság, milyen törlesztést ajánl fel satöbbi, satöbbi...

— Es Vintila mivel felelt?

— Egy sikerült szakviccel... Elmondta, hogy egy tanár egész életét a házasság és szerelem problémájának szentelte. Éjt nappal téve irt vaskos könyveket össze, mikor felesége megunva már ezt a folytonos dolgozást s a könyveket a szerelemtől, egyszer az éjjeli pihenő előtt ezt kérdezte tudós urától:

„Fiam, szeret még egy kicsikét?”

„Már megint szakkérdésekkel gyötörsz pihenés helyett?” — felelt ingerülten a tudós férj, ki könyveket irt a házasságról és szerelemtől...

— ??

— No igen, Pancser ur. Vintila is ingerült lett, hogy amikor ő külföldi körutra indul, akkor is holmi évi pontos amortizációkról faggatják...

— És mi történt erre?

— A londoniak válaszoltak egy viccel. Egy zsidó bőjtnapkor kerülget egy vendéglőt, majd besomfordál, előveszi az étlapot és sunyin megkérdi:

„Van sertéskaraj?”

„Ebben a pillanatban hatalmas mennydörgés rázza meg a levegőt. A bőjti hős felkiált:

„Te nagy Isten, hát még kéráezni sem szabad?”

— De ezek után én megkérdehetem, hogy ezért nem lesz megint külföldi kölcsön?

— Ebben maradunk Pancser ur.

A KAC nemzetközi tenniszversenye

Kehrling Béla, a legjobb magyar tenniszjátékos, akinek hírnevét egész Európában jól ismerik és becsülik, ma megérkezett Kolozsvárra. Kehrling autómobilon érkezett Tiszalókról és Bocskányi László bankigazgató vendégszerető házában szállt meg.

Kehrling allround-sportember, aki minden sportban elsőrangú produkált, aki többek között magyar válogatott hátvéd is volt, s tagja volt a ping-poncsapatnak is, amely világ bajnokságot nyert Londonban. Kedvenc sportja mégis a tennisz. Hosszu évek óta járja Európát, versenyről-versenyre, Nizzából Párisba vagy Wimbledonba, kora tavasztól késő őszig versenyez és nyeri a szebbnél-szebb tiszteletdíjakat. Nyereményeinek összértéke sok-sok millió értéket képvisel. A sok nyereményhez érdekes emlékek sorozatai fűződnek, egy versenykarrier kiemelkedő pillanatai, amelyek közül a legemlékezetesebbek a Borotra feletti győzelem, a göteborgi olimpiász világ bajnoki diadala, a wimbledoni diadal a párosban és annyi más.

A KAC versenyének Kehrling indulása adja meg a jelentőségét, de méltó keretet nyújt hozzá a többi versenyző nagyszerű gárdája. Izgalmas küzdelmek, szebbnél-szebb akciók töltötték ki már a tegnapi nap programját és a végküzdelmek közeldével csak fokozódik az izgalom és az érdeklődés.

Kiadó üzlethelyiség

Kolozsvár legforgalmasabb helyén üzlethelyiség, raktárral előnyös bér mellett azonnalra is kiadó. Cím: a kiadóban.

Garami Ernő legidősebb fiát elmegyógyintézetbe szállították

A szerencsétlen fiu legutóbb Erdélyben élt és dolgozott

(Budapest, augusztus 20. Sajtó tud.) Ennek a tragédiának nincs politikai színe. A sors néhány nappal ezelőtt nem Garami Ernőre, a forradalom miniszterére mért súlyos és kivédhetetlen csapást, hanem Garami Ernőt, a családapát sebezte meg.

Legnagyobb fiát, a 27 éves ifjabb Garami Ernőt a Szent János kórház elmeosztályára szállították be.

A szerencsétlen fiu legutóbb Aradon volt betűszedő. Garami Ernő, a Népszava egykori szerkesztője, a forradalom kereskedelemügyi minisztere, a szociáldemokrata párt vezére, közel kilenc éve — még a kommun ideje alatt — emigrált Magyarországból. Emigrációja vihar és hányattatás volt, neve és multja az ellenfelek ezreit mozgósította az országban.

Garami számára nem volt feledés és nem volt megbocsájtás. Előbb Bécsbe, majd Genfbe, innen vissza Bécsbe és Párisba vetette viharos és nyugtalan sorsa. Családja — felesége és két fia évekkel ezelőtt visszakerült Magyarországra. A szét szakított családi élet nyugalma felzavarta az anyagi gond, felőrölte az örök bizonytalanság és a családfő hazatérésének reménytelensége.

Esztendőket teltek el azóta, hogy az apa nem látta gyermekeit és a gyermekek nem látták édesapjukat.

A fiuk felnőttek, tanultak és készültek az életre, de

az idősebbik fiút édesapjának hányatott sorsa állandóan izgatta, idegesítette és valósággal buskomorrá tette.

Ifjabb Garami Ernő napról-napra elvonultabb, szótlanabb és idege-sebb lett.

Egy héttel ezelőtt hirtelen olyan zavarosan kezdett viselkedni, hogy kétségbeesett édesanyja és öccse a legsúlyosabb katasztrófától tartottak, ami csakhamar be is következett:

ifjabb Garami Ernőn az elmezavar szomorú tünetei jelentkeztek és a család kényszerült a szerencsétlen fiatalembert a Szent János kórház elmeosztályára szállítani.

Rendkívül súlyos állapotban került a fiatal ember a Szent János kórházba, ahol napok óta ájólják és reménykednek, hogy öntudatát a gondos ápolás talán visszaajándékozza.

Garami Ernőt táviratban értesítették a súlyos tragédiáról és Garami azonnal Bécsbe is utazott, hogy ha már haza nem mehet szerencsétlen fia meglátogatására, legalább közelebb legyen családjához és híreket kapjon gyermeke állapotáról.

Egy előkelő orosz leány kálváriautja Kolozsváron keresztül

(Cluj—Kolozsvár, augusztus 20.)

A „Mai Világ” tudósítójától.) Egy 30 év körüli megtört, pápaszemes nő állított be ma reggel a kolozsvári rendőrségre, egy rendőr kíséretében. A rendőr előadta, hogy a leányt az uccán fogta meg és oroszul kezdett beszélni vele. A megszólitott rendőr orosz fogoly volt és így megértette a nő kérését, akinek érdekes regénybe illő élettörténete kiemelkedik a mindennapi események egyhangu szürkeségéből.

Smirnov Elénának hívják, az oroszországi Vladivosztk városkában született. Szülei jómódu kereskedők voltak, a rokonsága pedig a cári diplomácia előkelő köreiből regrutálódik. Nyolc gimnázium elvégzése után a moszkvai, majd a pétervári egyetemek orvosi fakultásait hallgatta és 1917-ben megkapta a doktori diplomát. Szorgalmas munkával annyira vitte, hogy nem-sókára kinevezték egyetemi tanárnőnek a kamjukai egyetemre, ahol hosszabb ideig működött. A szovjet előretörése folytán házukat felgyújtották, családja szerteszóródott, ő maga pedig menekülni kényszerült. Elhagyva a határt, óriási kerülővel Vladivosztk, Malakka, Ceylon és Triesten keresztül Németországba, onnan pedig Csehszlovákiába menekült, ahol alkalmazást kapott a

prágai kórházban, mint főlaboránsnő.

— Semmit sem tudtam a családomról — mondja az egyetemi tanárnő tolmács útján — és Európa összes szovjetkövetségeit és diplomáciai testületeit megkerestem, csak hogy hozzátartozóim nyomára akadjak. Annyit ugyan emigráns társaimtól megtudtam, hogy szüleimet meggyilkolták, fogorvos bátyám pedig, dr. Constantin Smirnov, Európába menekült.

Továbbiak folyamán elmondja, hogy mintegy két hónappal ezelőtt kezébe akadt egy berlini lap, amelyben a következő keretes hirdetést olvasta: Aki nyomra vezet elveszett hugom, Elena Smirnov (Ermál), Vladivosztkból eltűnt egyetemi tanárnőnek, azt én illő jutalomban részesítem. Constantin Smirnov doktor, Targu-Jiu, Románia.

A hirdetésre azonnal felmondta állását, vonatra ült és Romániába jött. Több pénz nem lévén, csak Kolozsvárig váltott jegyet és így került a kolozsvári rendőrségre, ahol kérte, hogy ingyenes uton vigyék Targu-Jiu-ig meggyilkoltnak hitt orvostábjához.

A rendőrség a regényes ügyről jegyzőkönyvet vett fel és anyagi támogatásával hozzájárult az orosz egyetemi tanárnő kíségetéséhez.

SPORTVILÁG

Bárány afférje a német uszókka

(Budapest, augusztus 20.) Bárány István, ez a legnagyobb magyar uszótéhetség, aki véglegesen megnyerte a francia Grand Prix-t, legutolsó budapesti versenye után megjegyzést tett az egyik ott járt német uszóról. Ez a megjegyzés, amely nem volt tulságosan hizelgő, de nem volt indokolatlan sem, noha természetesen magyarul tette, csodálatsképpen eljutott most a német uszók, sőt a versenyen jelenlévő német követ fülébe. A német uszók vezetői jelentést is tettek róla a Magyar Uszósportszövetségnek, melynek alelnöke, Kiss Géza felelősségre is vonta az egriek uszófenoméjét.

Igen helyesnek véljük, ha az uszósportszövetség szigorúan felelősségre von még olyan sportnagyságokat is, mint Bárány. Ezzel szemben semmiképpen sem tudjuk megérteni, hogyan juthatott ez a magyar megjegyzés a németek fülébe, ki fordította le a számukra, ki lehetett a denúciáns. Eppen ezért, ha a Magyar Uszósportszövetség vizsgálatot rendel el ebben az ügyben Bárány István ellen, feltétlenül meg kell állapítani azt is, ki hozta Bárány goromba kijelentését a németek tudomására.

Rosenfeld Feri a Hakoahban. A „Mai Világ” már megírta, hogy Rosenfeld I., a Haggibbor kiváló kapusa, Bécsbe utazott tanulmányai folytatására és a Hakoah-ban fog valószínűleg védeni. Rosenfeld az elmúlt hétfőn be is mutatkozott a bécsi egyesület tartalékcsoportjában, amely 3:0 arányban győzött. Stílusa és jó formája annyira megnyerték a Hakoah vezetőinek tetszését, hogy felkérték, hogy a gyengélkedő Fábán helyett ma szombaton a Hungária-Hakoah meccsen védje a Hakoah kapuját.

A „Mai Világ” hétfőn délelőtt megjelent száma részletesen közli valamennyi bel- és külföldi sportesemények eredményeit.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. — Állástkeresőknek 50% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Menyasszonyok, vőlegények szerencsések lesztek, ha ékszer és jegygyűrűt, Markovits-tól vesztek. Cluj, Főter 6.

Megjöttek a legújabb divatu női télikabát modellek az olcsóságáról közismert Park áruházba. Malom-ucca 6. Tekintse meg kirakatunkat.

Használt férfiruhát legmagasabb árban vesz Jakab, Minorita-ucca 4, az udvarban.

Eladó olcsón egy ágy, egy asztal és egy éjjeli szekrény. Érdeklődni Hermann Zelmánál, Wesselényi-ucca 7.

Néhai Szenkovits Elek: „Grófok és Inasok” egy marosmenti grófi család intim története a közelmúltból című mű 256 oldal 60 lei, vidékre utánvét 80 lei. Megrendelhető Veress Miklós könyvkereskedőnél Cluj, Strada Regina Maria 12. **F. Gombos-cég.**

Kitűnő jó házikoszt kapható központban kihordásra is. Gunczerné, Wesselényi Miklós-utca 7.

Móricz futáriroda Cluj, str. Regina Maria 14. — Minden megbízást elvállal Sighet — Satumare — Oradea — Timişoara — Braşov — Bucureşti naponta futárok indulnak. Elintézik minden ügyet, utlevelet, leveleket, csomagokat visznek és hoznak. Vidékiek vizumoztatása soron kívül. Információk, kereskedők, gyárosok, magánosok és házasulandók részére.

Waginger József műasztalos butorai kolozsszállás olcsók. Cluj, Deák Ferenc-u. 30. szám.

Angol-francia női ruhákat, kézimunkát, fehérneműt a legszebb kivitelben a legjutányosabb árban készíti a „Mode de Paris” szalon, Bolyai-utca 2.

A könyvpiaci szenzációja „A fejedelmi nász vagy Klárka, a halálraítélt mánás leánya” nagyszerű történelmi regény János Zsigmond erdélyi fejedelem korából. Eddig 50 füzet jelent meg. Az egész mű 80 füzet. Egy füzet 3 lei. Kapható minden újság-árúsító helyen. Kiadja Polonyi Albert Cluj.

Tanítónők, leányiskolák figyelmébe!

Az összes kézimunka-cikkeket véglegesen kiárusítom, az árakat mélyen leszállítottam. Ajánlatos, hogy vásárlásaikat már most eszközöljék. 30%-os ármegtakarítás!

SIPOS, CLUJ
Calea Regele Ferdinand 8.